

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

שלח

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק חי

(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושש לבריאה

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' משה בן הרה"ח ר' ברוך ע"ה חיימסון

נפטר ביום ב' תמוז ה'תשע"ז

ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י צאצאיו שיחיו

היי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved One
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

שלח

– שאת זה יכול כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו לתבוע ולהביא לפועל, שלכל לראש נעשה הגילוי ד'מקדש אד' כוננו ידך" במקום זה (שבע מאות ושבעים) שבו הוא חי ופעל עבודתו במשך עשר שנים האחרונות שלו, הסך הכל דכל עבודתו.

ודוקא על ידי סיום העבודה בחצי כדור התחתון, עד בהתחתון תחתון ביותר – "מעלים"⁴ ומגלים את כל הבנין של "מקדש אד' כוננו ידך", כולל גם הגג של הבנין, אשר "מלך המשיח . . . עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם"⁵ – כל זה "מתעלה" (נפעל) על ידי העבודה (הגבהה) של התחתון ביותר.

. . . כולל ועיקר – בהבאת הגאולה האמיתית והשלימה, אשר כדי שהקב"ה יפעל זאת בשלימות הוא זקוק (כביכול) להשתתפותו של כאו"א מישראל, ודוקא בתור נשמה בגוף, שע"י "מעשינו ועבודתינו" באה הגאולה, ונחוץ כביכול לכך שהיהודי יסכים, ויתירה מזו – שהוא ירצה ויכריז, שלא רק ש"הגיע זמן גאולתכם", אלא שישנה כבר הגאולה בפשטות, כמדובר לעיל שגאולה היא מלשון גילוי – הגילוי דאלופו של עולם ב"גולה" (שנפעל ע"י עבודת היהודי בגלות).

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית! האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

א. מעלות ישראל המנויות בזוהר על הפסוק, ועתה יגדל...

על הפסוק¹, ועתה יגדל נא כח אדניי" כתוב בזוהר²: "ר' אחא ור' יוסי אמרי: זכאי אינון ישראל מעמין עכו"ם דעלמא, דקב"ה אתרעי בהו ואתכני בהו ואתפאר בהו, דהא עלמא לא אברי אלא בגיניהון דישראל... וישראל... אינון קיימא דיליה וקיומא דכל שאר עמין" (= ר' אחא ור' יוסי אומרים: זכאים הם ישראל מעמי עכו"ם שבעולם, שהקדוש ברוך הוא בוחר בהם, ומכונה בהם ומתפאר בהם, שהרי העולם לא נברא אלא בשל ישראל, שהם קיום העולם וקיום כל שאר העמים).

הסיבה לכך שהזוהר מונה כאן שלושה יתרונות של עם ישראל, ודוקא שלושת אלו – שה' רוצה ובוחר בהם, שכיניו הוא בשם ישראל³, ושהוא מתפאר בהם – ולא יתרונות אחרים, נעלים יותר לכאורה, כגון: "נקראו בנים למקום"⁴ –

מסביר אבי מורי בהערותיו לזוהר⁵, שזה בהתאם לנאמר בזוהר בהמשך, שעם ישראל הוא ה"לב של כל העולם"⁶ [וכלשון הזוהר עצמו, שעם ישראל הוא "קיומא דיליה"], ולכן נמנים כאן שלושת היתרונות שהם כנגד שלושה קווים במידות – "חסד", "גבורה" ו"תפארת" – שעליהם נאמר ש"משכן המידות הוא בלב",

(1) פרשתנו יד, יז.

(2) פרשתנו קסא, א.

(3) ראה לקוטי לוי"צ לזוהר שם.

(4) אבות פ"ג מ"ד. ולהעיר, שברוב השנים – כולל שנה זו (תשל"ט) – לומדים פרק זה (לה"ש נוהגין) שאומרים אבות, "כל שבתות הקיץ" – אדה"ו בסדרו) בשבת פ' שלה.

(5) שם.

(6) ל' אאמ"ר בלקוטי לוי"צ שם.

[וכפי שהוא מסביר, ש"אתרעי בהו" – ענין הרצון והבחירה – "הוא בחינת חסד", "אתכני בהו" – זוהי גבורה, כי שם אלקים הוא בגימטריא "כנוי"⁷, ו"אתפאר בהו" – זוהי בחינת תפארת]

בכך מובן מדוע אין מתאים לציין כאן את המעלה של "נקראו בנים למקום" וכדומה, כי מעלה זו מבטאת את היותו של עם ישראל נעלה לחלוטין מן הבריאה, ובלשון חז"ל⁸ "מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר". ואילו בזוהר כאן מדובר על עם ישראל כפי שהוא בעולם, מטרתה של הבריאה ("עלמא לא אברי אלא בגיניהון דישראל") וקיומו של העולם, ולפיכך מדבר הזוהר על האופן שבו עם ישראל הוא בבחינת ה"לב" של העולם⁹, כפי שהוסבר לעיל.

ב. הקשיים על מאמר הזוהר הנ"ל

וצריך להבין:

(א) מהו הקשר בין תוכנו של מאמר הזוהר, על שלושת היתרונות הללו של ישראל, אל הפסוק שעליו הוא נאמר – "ועתה יגדל נא כח אדניי"¹⁰?

(7) תקו"ז בהקדמה (טו, סע"א). תכ"ב בתהלתו. תכ"ז (ע"א, ב).

(8) ב"ר פ"א, ד.

(9) ולהעיר, שגם בנוגע לקדמ"ק נקט זוהר כאן (ע"ב) ד, תמן הוא לבא – ולא חב"ד (ראה תניא פנ"ב, וכ"ה בע"ח שער כסה"כ ובכ"מ) – כי בזוהר כאן איירי כמו שאלקות נמשך בעולם (ראה הערות וצינונים לקונטרס ומעין ע' 74 ובהנשטן שם).

(10) בביאורו"ז להצ"צ (ע' קנד) מבאר השייכות לכאן דהא דקב"ה אתרעי בהו – כי זוהי הקדמה, להבין איך יכול מרע"ה להמשיך הרצון העליון שהוא א"א להיות סליחה מאחר ששרש הנשמות מו"א, לכך מפרש דקב"ה אתרעי בהו פ' שהוא ענין ישראל עלו במחשבה לכן ... יכולים להמשיך באתעדל"ת מלמעלה מעלה כו". וראה לקמן הערה 27.

ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם⁵ – ווערט דאָס אַלץ „אויפגעוויבן“ (אויפגעטאָן) דורך דער עבודה (הגבהה) פון דעם תחתון ביותר.

. . . כולל ועיקר – אין ברענגען די גאולה האמיתית והשלימה, וואָס כדי דער אויבערשטער זאָל דאָס דורכפירן בשלימות דאָרף ער (כביכול) האָבן די השתתפות פון יעדער איד, און דוקא אַלס נשמה בגוף, אַז דורך „מעשינו ועבודתינו“ קומט די גאולה, און מ'דאָרף כביכול אָנקומען אַז דער איד זאָל מסכים זיין, און נאָכמער – ער זאָל וועלן און מכריז זיין, אַז ניט נאָר וואָס „הגיע זמן גאולתכם“, נאָר ס'איז שוין דאָ די גאולה בפשטות, כמדובר לעיל אַז גאולה איז מלשון גילוי – דער גילוי אלופו של עולם אין „גולה“ (וואָס ווערט דורך דער עבודה פון אַ אידן אין גלות).

(משיחת יום ב', כ"ח סיון תנש"א)

(5) ילקוט שמעוני ישעי' רמז תצט.

ויש לומר, שכשם שזה בנוגע לכללות ענין הגלות והגאולה, כך הוא גם בנוגע למקום הפרטי שנמצאים בו ב"חצי כדור התחתון" – שהיות שזה (ה"מקדש מעט") המקום שבו כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו קבע את מקומו, בתור המקור להפצת המעינות חוצה בכל העולם כולו, הרי דוקא במקום וממקום זה נפעלת הגאולה ובנין בית המקדש השלישי, „מקדש אד' כוננו ידך“²,

דאע"פ שמקומו בארץ הקודש, בירושלים עיר הקודש, על הר הקודש – הרי כיון שזה נפעל על ידי „מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות“³, ובפרט בסיום זמן הגלות ע"י העבודה ד"פוצו מעינותיך חוצה" – יש כבר במקום זה, ודוקא במקום הזה, את ההכנה המושלמת ל"מקדש אד' כוננו ידך".

עד שתיכף ומיד נעשה במקום זה הגילוי של „מקדש אד' כוננו ידך“

(ב) לפני מניית שלוש מעלותיהם של ישראל מקדים הוזהר ואמר „זכאי איננו ישראל מעמין עכו"ם דעלמא, דקוב"ה אתרע...“, מסגנון והמשך המילים נראה שהוזהר מחדש כאן דבר מה. ותמוה: כיצד תיתכן בכלל מחשבה אפשרית שישאל אינם „זכאי .. מעמין עכו"ם דעלמא“?

ובכלל קשה להבין את משמעותם של הדברים „זכאי איננו ישראל מעמין עכו"ם דעלמא“ – שמעלתם של ישראל נמדדת בהשוואה לעמי העולם, בעוד שישאל הם שונים לגמרי, הם מרוממים ומובדלים לחלוטין מאלה שאינם יהודים¹¹?

ג. ההסבר הפשוט לפסוק „יגדל נא...“, והקשיים עליו

כדי להבין זאת, יש להקדים ולהסביר את הפסוק „ועתה יגדל נא כח אדני“, מפשטות הדברים נראה כי משה רבינו רצה בתפילה זו לבקש את סליחתו של ה' על חטא המרגלים, כהסבר המדרש¹² על המילים „יגדל נא כח אדני“ – ותנצח מדת הרחמים למדת הדין. ואין מובן:

(א) אם רצה משה לעורר את מדת הרחמים היתה תפילתו צריכה להיות קשורה לשם הוי"ה – מדת הרחמים. מדוע הוא בקש „יגדל נא כח אדני“, שפירושו (באופן פשוט) הגברת ה"כח" של שם „אדני“¹³, מלשון אדנות

(11) לכאורה ה' אפ"ל שהוא עדמ"ש בתניא (פמ"ט) ד, ובנו בחרת... הוא הגוף החומרי הנדמה בחומריותו לגופי אומות העולם, והרי „אתרעיה בהו"ע הבחירה (כמ"ש בלקוטי לוי"צ שם) – אבל אינו. כי בפשטות הענין ד, ואתכני בהו ואתפאר בהו“, וכן מש"כ אה"כ ד, „עלמא לא אברי אלא בגנייהו דישאל .. אינון קיומא דיל“, הוא מצד מעלת נשמות ישראל. וכמפורש בביאור ה"גיל שגם „אתרעיה בהו“ קאי על מעלת נשמות ישראל. ובמק"מ שם, שג' לשונות ה"גיל הם כנגד נר"ן.
(12) במדב"ר פרשתנו פט"ז, כב. וראה רמב"ן, רבינו בחיי ועוד עה"פ. אוה"ת פרשתנו ס"ע תעא.
(13) ראה בארוכה – ע"ד החסידות – לקו"ת ואוה"ת פרשתנו ד"ה ועתה יגדל וביאורם.

(שלכך יש קשר למדת הדין¹⁴)? (ב) מדוע נכלל הבקשה „יגדל נא כח אדני“ דוקא בבקשת הסליחה על חטא המרגלים, ולא כאשר ביקש משה רבינו את סליחתו של ה' על חטא העגל, ועל חטאים אחרים?

חוסר הסכמתם של המרגלים לכניסת בני ישראל לארץ ישראל לא נבע מחוסר אמונתם, ח"ו, ביכולתו של הקדוש-ברוך-הוא לעשיית נסים וכו', אלא מפני שהיה אצלם איזושהו פגם באמונה שהקדוש-ברוך-הוא הוא „אדני“, שאתה אדון לכל ברוחך¹⁵, כפי שיתבאר לקמן סעי' ד. וכיוון שבחטאם פגעו בשם אדני, הרי התיקון המתאים לכך היה באמצעות „יגדל נא כח אדני“.

ד. משמעות טעות המרגלים „אפילו בעה"ב אינו יכול להוציא כליו“

על הפסוק¹⁶ „חזק הוא ממנו“ אומרים חז"ל¹⁷, שהמרגלים טענו „כביכול אפילו בעל הבית אינו יכול להוציא כליו משם“. פירושו של דבר הוא (כפי שכבר דובר על כך פעם בהרחבה¹⁸):

המרגלים טענו, שההנהגה הניסית על-ידי הקדוש-ברוך-הוא מתאימה רק במדבר, במקום שבני ישראל היו מנותקים מיישוב העולם ורחוקים מהתעסקות בהוויות העולם הזה – שם, במקום שהם אינם מוגבלים במגבלות הטבע,

אך כאשר נכנסים לארץ נושבת, שעליה יש ציווי בתורה¹⁹, „כי תבואו אל הארץ... שש שנים תזרע...“, באופן שאדם חורש, אדם

(14) להעיר מפ' האוה"ח עה"פ (ד"ה עוד יתבאר).
(15) ב"ר פי"ז, ד. וראה שער היחוד והאמונה רפ"ו.
(16) פרשתנו יג, לא.
(17) סוטה לה, א. וש"נ.
(18) לקו"ש [המתורגם] ח"ד ע' 23 ואילך.
(19) ר"פ בהר.

זורע²⁰ וכו', וחיי היום-יום מוגבלים, לפי התורה, בדרכי הטבע, שם אי אפשר להיות מונהגים בדרך שהיא הפוכה מן הטבע. וכיוון שבדרך הטבע יושבי הארץ הם חזקים מבני ישראל, הרי שאין סומכים על הנס²¹, ויש להישאר במדבר.

וזהו פירושו של „כביכול אפילו בעל הבית אינו יכול להוציא כליו משם”: בודאי ידעו המרגלים שהקדוש-ברוך-הוא יכול לחולל ניסים, ויתר-על-כן, שגם הנהגה בדרך הטבע היא הנהגה אלקית, כפי שמודגש בטענה עצמה, שאלה הם „כליו” – של הקדוש-ברוך-הוא. אך הם טענו שכיוון שבעל הבית (הקב”ה) קבע את הבית (העולם) בסדר של הנהגה טבעית, הרי רצונו הוא, שיתנהגו בהתאם לסדר זה, ולכן „כביכול אינו יכול להוציא כליו משם” – אין אפשרות להינתקות ממגבלות הטבע.

אך האמת היא, שלמרות שהקדוש-ברוך-הוא קבע את הנהגת העולם בדרך הטבע, בכל זאת אין לומר ח”ו שהוא „אינו יכול” והוא קשור להנהגה זאת, כי הוא כל יכול, תמיד ביכולתו לשנות את הטבע, ויתר-על-כן: עם ישראל, שהוא „חלק אלקה ממעל ממש”²² ו„חלק ה' עמו”²³ ואינו נעשה מוגבל להנהגת הטבע, יכול, כאשר צריך, להתעלות אל מעבר למגבלות הטבע.

ועל כך ביקש משה רבינו „ועתה יגדל נא כח אדני”²⁴: שם אדנות הוא המקור להנהגת הטבע (כפי שמסביר אדמו”ר הזקן²⁴, שמ”מדה זו ושם זה” מתהווה העולם באופן שהוא נראה כאילו הוא „יש גמור ודבר נפרד בפני עצמו”), אך יחד עם זאת מצביע שם זה על כך שהקדוש-ברוך-הוא הוא „אדון לכל בריותך” –

הוא האדון ובעל הבית על הבריאה כולה (וביכולתו לשנותה בהתאם לרצונו יתברך).

המרגלים, בטענם ש„אפילו בעל הבית אינו יכול להוציא כליו...” פגמו בשם אדני, באדנותו של הקדוש-ברוך-הוא על הבריאה, ולפיכך ביקש משה רבינו „ועתה יגדל נא כח אדני” – שהכח של אדני, היותו של ה' בעל הבית על הנהגת הטבע, יתגלה ויתגדל²⁵.

ה. הפגם בהכרה באדנותו של הקב”ה קשור לפגם בהכרת מעלת עם ישראל

הפגם של המרגלים בהכרה ש„אתה אדון לכל בריותך”, שאדנותו של הקדוש-ברוך-הוא על העולם איננה מוגבלת ח”ו בדרכי הטבע, כרוך בפגם שהיה להם בהכרת מעלתו של עם ישראל, שגם בהיותם בעולם אין הם כבולים להגבלות הטבע.

לפי הנחתם קיימת מעלתם של ישראל בקשר שלהם אל הקדוש-ברוך-הוא רק כאשר נמצא היהודי בבית המדרש ובבית הכנסת והוא עוסק בתורה ובתפילה, או כאשר הוא עוסק בקיום המצוות.

ואילו כאשר מתעסק יהודי בעניינים טבעיים, וכלפי חוץ נראה שהוא מתנהג בדיוק כלא-יהודי, להבדיל – הרי כאן אין ח”ו שום יתרון ליהודי על פני הגויים.

וכיוון שהם לא הכירו במעלתן של נשמות ישראל „חלק אלקה ממעל ממש”, וביכולתן להתעלות אל מעבר לטבע תוך כדי היותם בטבע, לכן היתה פגומה אצלם גם ההכרה בכך שהקדוש-ברוך-הוא הוא „אדון לכל בריותך”, שבתוך הטבע עצמו קיימת אלקות שלמעלה מן הטבע.

כח.

ויש לומר, אַז כשם ווי דאָס איז בנוגע צו כללות ענין הגלות וגאולה, אַזוי איז דאָס אויך בנוגע צו דעם מקום פרטי וואו מ'געפינט זיך אין „חצי כדור התחתון” – אַז היות אַז דאָס (דער „מקדש מעט”¹) איז דער אָרט וואו כ”ק מו”ח אדמו”ר נשיא דורנו האָט קובע געווען מקומו, אַלס דער מקור אויף הפצת המעינות חוצה בכל העולם כולו, ווערט דוקא אין און פון דעם אָרט אויפגעטאַן די גאולה און בנין בית המקדש השלישי, „מקדש אד’ כוננו ידיך”²,

דאע”פ אַז מקומו איז אין ארץ הקודש, אין ירושלים עיר הקודש, על הר הקודש – איז אָבער וויבאַלד אַז דאָס ווערט אויפגעטאַן דורך „מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות”³, ובפרט אין סיום פון זמן הגלות דורך דער עבודה פון „יפוצו מעינותיך חוצה” – האָט מען אין דעם אָרט, און דוקא אין דעם אָרט, די גאנצע צוגעגרייטקייט צום „מקדש אד’ כוננו ידיך”,

ביז אַז תיכף ומיד ווערט אין דעם אָרט דער גילוי פון „מקדש אד’ כוננו ידיך” – וואָס דאָס קען דאָך כ”ק מו”ח אדמו”ר נשיא דורנו מאַנען און אויספירן, אַז צום אַלעם ערשטן ווערט דער גילוי פון „מקדש אד’ כוננו ידיך” אין דעם אָרט (זיבן הונדערט און זיבעציק”) וואו ער האָט געלעבט און געטאַן עבודתו במשך עשר שנים האחרונות שלו, דער סך-הכל פון כל עבודתו.

און דוקא דורך דעם סיום העבודה אין חצי כדור התחתון, ביז אין דעם תחתון תחתון ביותר – „הויבט מען אויף”⁴ און מ'איז מגלה דעם גאַנצן בנין פון „מקדש אד’ כוננו ידיך”, ביז אויך דעם גג של הבנין, וואָס „מלך המשיח . . . עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל

(1) יחזקאל יא, טז. מגילה כט, א.

(2) בשלח טו, יז.

(3) תניא רפ”ז.

(4) ראה תו”א בראשית ד, א. וראה לקו”ש ח”ח ע' 33.

(20) ראה ברכות לה, ב.

(21) ראה פסחים סד, ב. זח”א קיא, ב. קיב, ב.

(22) תניא רפ”ב.

(23) האזינו לב, ט. אגה”ת פ”ד, ובכ”מ.

(24) שער היחוד והאמונה שם.

(25) כי כדי למלאות הפגם צ”ל ההמשכה ממקום נעלה

יותר. וראה – בעניינינו – לקו”ש שם (לט, ב”ג).

הוספה בשורת הגאולה

כז.

הפצת המעיינות דפנימיות התורה («סתים» שבתורה, שעל ידה נעשית האחדות ד"סתים" דישראל עם «סתים» דקוב"ה¹) חוצה, עד לחוצה שאין חוצה הימנו, כפי שנתחדש במיוחד בדורנו זה גם ובמיוחד בחצי כדור התחתון (שבו לא הי' הגילוי דמ"ת²), שבו נקבע מושבו של נשיא הדור, כ"ק מו"ח אדמו"ר, משה שבדורנו, ומשם מופצים המעיינות בכל קצוי תבל ממש, ובמשך יובל שנים³ («עולם»⁴), אשר, ע"י ההוספה בהפצת המעיינות חוצה (שכבר היתה באופן ד"די והותר"),⁵ דע את אלקי אביך⁶, «לדעתך», זוכים⁶ תיכף ומיד ל"אותו" הזמן. . (ש)לא יהי' עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד, ולפיכך יהיו ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים וישיגו דעת בוראם כפי כח האדם, שנאמר⁸ כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים".

(משיחות ש"פ שלח, מבה"ח תמוז תנש"א)

- 1) ראה זח"ג עג, א. לקו"ת ויקרא ה, ג. נצבים מו, א. ובכ"מ.
- 2) ראה אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב ע' שלא. וש"נ.
- 3) כולל ובמיוחד בענין שהזמן גרמא, יובל שנים לכ"ח («כח») סיון (שמתברך מיום הש"ק זה) – ראה בארוכה שיחת כ"ח סיון (סה"ש תנש"א ע' 635 ואילך).
- 4) קידושין טו, א. מכילתא ופרש"י משפטים כא, ו. – ולהעיר גם מלקו"ת פרשתנו מב, ד ואילך.
- 5) דה"א כת, ט. וראה תניא קו"א קנו, ב. ובכ"מ.
- 6) כהבטחת מלך המשיח להבעש"ט – במענה לשאלתו אימת אתי מר – כשיפוצו מעינותיך (דהבעש"ט) חוצה (אגה"ק דהבעש"ט – כש"ט בתחלתו).
- 7) רמב"ם בסיום וחותם ספרו «משנה תורה».
- 8) ישע"י יא, ט.

לקוטי

וזהו ההסבר למאמר הזוהר „זכאי אינון ישראל...“:

„הגדלת“, כח אדנ"י, כפי שהיא מתבטאת לגבי עם ישראל, מביאה למעלתם בהשוואה ל„עמין עכו"ם עלמא“: אפילו כאשר נמצאים בני ישראל בעולם ובהסתר העולם²⁶, ובגלוי אינו נראה יתרונם על פני שאר ה„עמין“ – עד כדי כך שמועלית המחשבה שהם, ח"ו, אינם שונים מ„עכו"ם דעלמא“ – הרי גם אז האמת היא ש„זכאי אינון ישראל מעמין עכו"ם דעלמא“, אפילו במצב כזה שונה²⁷ עם ישראל מהם לחלוטין.

ובמהשך לכך מונה הזוהר את שלוש המעלות הבאות: „אתרעי בהו ואתכני בהו ואתפאר בהו“, שניתן למצוא בדומה להם גם בכלל הבריאה, כדלהלן – ומציין שגם בענינים אלו נבדל עם ישראל לגמרי מכל הבריאה²⁸.

1. „אתרעי“ – דוקא בישראל

חז"ל אומרים²⁹ „כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא דבר אחד לבטלה“. מכך מובן,

26) ויש לקשר זה גם עם מ"ש בהמשך זוהר (ע"ב) שהמרגלים גרמו דאסתליק מדת האמת – שהרי מדת האמת ענינה שאין בה שינויים, נמשך ונמצא למה כמו למעלה. 27) כי גם כמור"ש למה קשורים במקורם שלמעלה מסדר השתלשלות. – ועפ"ז מובן המשך דפירוש אאמו"ר לפי הצ"צ בביאור"ו (ראה לעיל הערה 10):

בביאור"ו מבאר שורש ענין הסליחה, שהוא מצד (שורש נשי"ו) למעלה מהשתלשלות (ע"ד „גדל נא כח אדנ"י“ – כנ"ל הערה 25): אמנם כדי שתהי' הסליחה בפועל צ"ל ההמשכה למוטו. במקום (החטא) הצריך תיקון – ולכן מפרט בזה שגם כמו שנס"י נמשכים בס' השתלשלות (ו"א – כפי"א אמו"ר), ועוד יותר במצב של הסתר (שצריך לחדש שזכאי אינון מעמין עכו"ם דעלמא) מעלתם בתקפה.

28) ע"פ המבואר בפנים טובין השייכות דמאמר זה לר' אחא ור' יוסי – כי יוסי הוא גימטריא אלקים (זח"ג רכג, א. פרש"י סנהדרין נו, רע"א), בחי' מלכות (המשך וככה תרל"ז סוף פרק פ'. לקוטי לוי"צ לזחר (ח"ב) ע' קלו. קנג. ובכ"מ), ור' אחא הוא בחי' תפארת (לקולו"צ לזח"א ע' סט. קט. לזח"ב ע' קלט). ותוכן מאמר זה – שגם בהסתר דעולם (מלכות) בני"ה הם למעלה מן העולם (תפארת) – הוא כענין חיבור תפארת ומלכות.

29) שבת עז, ב.

שיחות

שלח

שבכל דבר בבריאה קיימים רצון ה' וכוונתו, בכל זאת היתרון של „אתרעי“ (רצונו) שייך רק לעם ישראל.

הסיבה לכך היא: עם ישראל הוא תכלית הבריאה, ולפיכך יוצא, שהרצון לבריאה ולעניניה הוא בגלל רצון אחר, הוא טפל ואמצעי לכוונה העיקרית, שהיא עם ישראל: בעניני הבריאה אין רצון מצד עצמו. הרצון האמיתי הוא רק בישראל – היתרון של „אתרעי“ קיים רק „בהו“, וכל רצון לדבר שלמטה ממנו הוא חסד.

2. בזמן ההתעסקות בעניני העולם – היהודי הוא כינוי לקב"ה

ההסבר לכך ש„אתכני בהו“, שעם ישראל הוא כינויו של הקדוש-ברוך-הוא, הוא:

כשם שכינוי מסתיר את השם: ייתכן שהכינוי אינו הסבר או קיצור לשם (שעלידי כך היה לו קשר גם לדבר הנקרא בשם זה) ואפילו לא באותה לשון³⁰ – אך יחד עם זאת יש לכינוי קשר אל השם, שלכן ניתן לשער, לפחות, באמצעות הכינוי, מהו השם,

הרי כך הוא הדבר גם לגבי הקדוש-ברוך-הוא: כיוון שבני ישראל הם „חלק אלקה ממעל ממש“, הרי ניתן לראות זאת בהם. אך בכך קיימים שני מצבים:

כאשר עוסק היהודי בעניני ה„חלק אלקה“ (הנשמה), בתורה ועבודת ה', ניכר בכל אחד שהוא יהודי, שיש לו „חלק אלקה ממעל ממש“, ובלשון הפסוק³¹ „וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך“,

אך כאשר הולך היהודי ברחוב ומתעסק בענינים גופניים, עניני העולם, אז אין ניכרת

30) ראה בכ"ז – שו"ע אה"ע סקכ"ט סט"ו, ונ"כ. קב נקי כלל לה. שדי חמד אסיפת דינים מע' נט סימן ז'. 31) תבוא כח, י"ד.

עליו תמיד הקדושה האלקית: גוי אינו מבחין בכך, ולפעמים גם יהודי, להבדיל – במצב זה היהודי הוא כנוי לחלק אלוהי (לגבורה, שהיא המקור להעלמות והסתרים):

בזמן כזה רומז היהודי ומצביע על אלקות, אך אין הדבר ניכר לכל אחד, לשם כך יש צורך להיות „מבין“, מומחה.

פעם אחת שבה כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע מאד אנשים פשוטים מסויימים, באומרו שיש להם יתרונות גדולים. כששמע זאת החסיד ר' מוניע מונסון, הוא העיר לרבי: „אינני רואה זאת“.

באותה הזדמנות היתה לחסיד זה אצלו חבילת אבני-חן (הוא היה סוחר גדול של אבני-חן), ומאוחר יותר ביקש ממנו הרבי נ"ע להראות לו את חבילת אבני-החן. ר' מוניע מונסון פרס לפני הרבי נ"ע את אבני-החן שלו, ותוך כדי כך הצביע על אבן מסויימת, בציינו שאכן זו היא נפלאה ביותר – פלאי פלאים. אמר לו הרבי: „אינני רואה זאת“, ור' מוניע השיב: צריך להיות „מבין“ (מומחה). על-כך ענה לו הרבי: יהודי הוא פלאי-פלאים, אלא שצריך להיות „מבין“.³²

ח. היתרון האמיתי של „אתכני“ קיים דוקא בישראל

זהו החידוש שבמאמר הזוהר, שיהודים הם „זכאי“ מאומות העולם גם בענין של „ואתכני בהו“: המעלה של „שם ה' נקרא עליך“, בגלוי, שייכת רק לישראל, אך היתרון של „אתכני בהו“ (שניתן לגלות בהם גם את הקשר הבלתי-גלוי שלהם לאלקות) קיים באופן דומה גם בדברים אחרים בכריאה.

מפני שכל מציאותו של נברא הוא ה' המחיה אותו, ולכן אם מישוהו הוא „מבין“ (מומחה),

(32) ספר השיחות תש"ה ע' 41 ואילך.

מגלים את גדולת ה', ולכן אומרים חז"ל³⁶, „כל מה שברא הקדוש-ברוך-הוא בעולמו לא בראו אלא לכבודו“, שכל נברא מוסיף לכבודו של ה' ומגלה את מלכותו של הקב"ה, כפי שמובא בברייתא על הפסוק³⁷, „ה' ימלוך לעולם ועד“.

אך למרות זאת אין זה דומה כלל לענין של „ישראל אשר בך אתפאר“ – ובלשון חז"ל³⁸, „שה' אומר „אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם“ – שהרי עם ישראל הוא מטרת הבריאה כולה, כפי שהוסבר לעיל. דומה הדבר למלך שבונה

(36) אבות ספ"ו.

(37) בשלח טו, יח.

(38) ברכות ו, סע"א. וש"נ. וראה ד"ה את ה' האמרת „ואה"ת תבא ע' תתרחס ואילך. תתעט ואילך“.

(39) דה"א יו, כא. הובא בברכות שם.

לזכות

כ"ק אדונונו מזרנו זרבינו

מלך המשיח

ויה"ר שעי" קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדונונו מזרנו זרבינו מלך המשיח

לעולם ועד

יכול הוא להכיר בכריאה זו את דבר ה' המחיה אותו. זאת ניתן ללמוד לפי קל-וחומר מן המגיד³³, שהוא יכול היה להכיר את כוחו של הפועל (האדם) בנפעל, על-ידי ראייה מוחשית, ומסיבה זו הבחין בכלי מסויים שהאומן שיצר אותו היה „סומא בעיני אחת“.

ולמרות זאת, היתרון האמיתי של „אתכני“ קיים דוקא „בהו“ – בבני ישראל – משום שעל כלל הבריאה אי אפשר לומר שהם כינוי לקדוש-ברוך-הוא, ולהיפך, הנברא רואה את עצמו כמציאת נפרדת, כיוון שהתהוותו היא בדרך של פעולה,

אך לא כך בני ישראל שהם „חלק אלקה ממעל ממש“, שאפילו כאשר הם נמצאים למטה במצב של העלם והסבר, הם מצליחים להשאר מאוחדים עם אלקות³⁴, ולכן גם אז הם, לכל הפחות, כינוי לקדוש-ברוך-הוא.

ט. הקב"ה מתפאר דוקא בעם ישראל, המגלה את כבודו

הסיבה לכך ש„ואתפאר בהו“ – שהקדוש-ברוך-הוא מתפאר בעם ישראל היא מפני שבהשראת השכינה נחטה, אצל עם ישראל, יש יתרון על פני היותה למעלה (ואשר על כן „ניקר שכינה בתחתונים היתה“³⁵) ובאמצעות עבודתם למטה נגרמת, כביכול, גדלות בשכינה.

גם ענין זה קיים באופן דומה גם אצל נבראים אחרים, כיוון שכל העולמות והנבראים שהקדוש-ברוך-הוא מהווה ומחיה אותם

(33) שער האמונה – לאדהאמ"צ – ס"פ כו. ד"ה ויבא עמלק תש"ט פ"ד. וראה סה"מ אדה"ו תקס"ב ע' פד.
(34) ראה ביאה"ו לאדהאמ"צ (קטו, ב) ולהצ"צ (ע') תקמח. המשך תרס"ו ע' תנט ואילך. ס"ע תע ואילך. ועוד.

(35) שהש"ר עה"פ (שה"ש ה, א), וש"נ. נת' בהמשך ההילולא באתי לגני השי"ת.
ולהעיר ממשל המדרש (שמור"ר ר"פ תרומה) „קישון אחד עשה לי שאדור אצלכם“ (ולא אמר שהם ידורו אצלם).